

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра географії та менеджменту туризму

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан географічного факультету

Мирослав ЗАЯЧУК

«12» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма Готельно-ресторанний сервіс та туропереїтинг,
Міжнародний туризм

(назва програми)

Спеціальність 242 "Туризм і рекреація"

(вказати: код, назва)

Галузь знань 24 "Сфера обслуговування"

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Факультет Географічний

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: якими мовами читається дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Історія туризму та рекреації** складена відповідно до вимог її змісту (Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності 2015 р.) та відповідає освітній програмі «Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг» та освітній програмі «Міжнародний туризм» уведеної наказом по університету №118 від 03.04.2023 р., (спеціальність 242 «Туризм і рекреація», галузь знань 24 «Сфера обслуговування»).

Розробник: доц. **Заячук Оксана Григорівна**, доцент кафедри географії та менеджменту туризму, к.геогр.н.

Погоджено
з гарантом ОП «Готельно-ресторанний сервіс
та туроперейтинг»

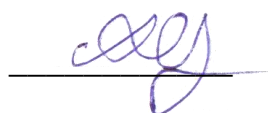
 Галина КРУЛЬ

Погоджено
з гарантом ОП «Міжнародний туризм»

 Тетяна СКУТАР

Затверджено на засіданні кафедри географії та менеджменту туризму
Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Завідувач кафедри географії
та менеджменту туризму

 Олександр КОРОЛЬ

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради
географічного факультету

 Наталя АНДРУСЯК

1. Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні в студентів системи теоретико-практичних знань з історії туризму, окрема, засвоєння логіки історичного розвитку туризму, вивчення досвіду організації і ефективності функціонування сфери туризму в світі та Україні.

Пререквізити: вихідна дисципліна.

2. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких **компетентностей**:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

СК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

СК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

Програмні результати навчання:

ПРН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук

ПРН3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ

Студенти також мають:

знати:

- базові поняття з теорії туризму та рекреації;
- основні віхи географічного пізнання світу;
- причини та напрямки мандрівництва у часи античності, середньовіччя відродження та просвітництва;
- організаційні форми рекреаційної діяльності та гостинності на різних етапах історичного розвитку людства;
- основні форми і види туризму;
- становлення туризму в незалежній Україні;

розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства, появи мандрівництва, зародження та становлення сучасних форми та видів туризму.

вміти:

- аналізувати інформацію, працювати з довідковою літературою, складати тексти доповідей, виступів, презентацій;
- характеризувати основні передумови та тенденції туристського освоєння територій;
- визначати та аналізувати основні фактори, що сприяли становленню та розвитку туризму та рекреації;
- досліджувати зміни у соціальному складі подорожуючих та організаційних формах туризму;
- з'ясовувати принципові засади організації туризму та рекреації і визначати їхню ефективність.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Історія туризму і рекреації»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	4	120	2	15	-	30	-	75	-	іспит

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб	інд
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Передумови виникнення туризму. Еволюція подорожей - як явища в житті суспільства.				
Тема 1. Історія туризму як наукова дисципліна. Історичні передумови виникнення і розвитку подорожей в суспільстві	8	1	2		5
Тема 2. Розвиток подорожей та туризму у Стародавньому світі	19	3	6		10
Тема 3. Розвиток подорожей в епоху Середньовіччя	16	2	4		10
Тема 4. Подорожі в епоху Відродження та Просвітництва (XV-XVII ст.)	19	2	4		13
Разом за змістовим модулем 1	62	8	16		38
	Змістовий модуль 2. Особливості розвитку організованого туризму у світі та Україні				
Тема 5. Розвиток туризму в світі у XIX – першій половині XX ст.	15	2	4		9
Тема 6. Розвиток туризму в світі на сучасному етапі	16	2	4		10
Тема 7. Історичні передумови розвитку мандрівництва в Україні	14	2	4		8
Тема 8. Становлення організованого туризму в Україні	13	1	2		10
Разом за змістовим модулем 2	58	7	14		37
Усього годин	120	15	30		75

3.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	год./балів
Модуль 1		
1	Тема: <i>Характеристика етапів розвитку туризму</i> Завдання: з'ясувати причини існуючої періодизації в історії розвитку подорожей та туризму Результати: знати основні характеристики етапів розвитку туризму, вміти їх порівнювати.	2/2
2	Тема: <i>Мандрівництво у стародавньому світі</i> Завдання: з'ясувати причини подорожей у стародавньому світі, основні регіони їх поширення та мотивацію Результати: знати основні види подорожей поширених за даної історичної епохи, історичні постаті тощо.	6/3
3	Тема: <i>Розвиток подорожей та зародження перших видів туризму в епоху Середньовіччя</i> Завдання: з'ясувати передумови зміни напрямків подорожей та їх мотивації Результати: знати основні види подорожей, напрямки паломництва та морських подорожей	4/5
4	Тема: <i>Подорожі в епоху Відродження та Просвітництва</i> Завдання: з'ясувати значення географічних відкриттів у напрямках подорожей, роль мистецтва та культури та їх вплив на подальший розвиток туризму в світі. Результати: знати основні постаті, їх вагомість в подальшому становленні туризму, важливість даних історичних епох та основні зміни в системі закладів гостинності даного періоду	4/5
Модуль2		
5	Тема: <i>Зародження організованого туризму на території Європи. Внесок Томаса Кука</i> Завдання: розкрити передумови зародження організованого туризму, значення Т. Кука та причини стрімкого подальшого його розвитку . Результати: знати основні історичні туристичні події та їх значення для подальшого становлення та розвитку туризму, роль НТР в організації туристичних подорожей даного етапу.	4/2,5
6	Тема: <i>Розвиток системи закладів гостинності на території Європейських держав та Америки.</i> Завдання: з'ясувати основні тенденції розвитку системи закладів гостинності та інших закладів туристичної інфраструктури. Результати: знати які зміни відбулись у системі діяльності закладів гостинності Старого та Нового світу тощо	4/ 5
7	Тема: <i>Історичні передумови розвитку мандрівництва та формування туристичної галузі в Україні. Роль та значення туристично-краєзнавчих організацій «Плай» та «Чорногора» у туристсько-краєзнавчих подорожах</i> Завдання: з'ясувати історичні передумови розвитку мандрівництва та формування туристичної галузі в Україні Результати: роль та значення основних туристично-краєзнавчих організацій «Плай» та «Чорногора» у туристсько-краєзнавчих подорожах	4/2,5
8	Тема: <i>Нові форми та види туризму на сучасному етапі розвитку туризму. Туристичні організації</i>	2/5

	Завдання: розглянути основні види та форми туризму. З'ясувати роль та значення провідних міжнародних туристичних організацій Результати: вміти перерахувати основні форми та видів туризму й надати їх коротку характеристику, розуміти значимість ЮНВТО та ін.	
Всього		30/35

3.4. Самостійна робота

Для якнайповнішого засвоєння матеріалу курсу «Історія туризму і рекреації» окрім аудиторних занять (лекційних, семінарських) значну увагу приділено самостійній роботі студентів (особливо на заочній формі навчання). Зокрема, до форм самостійної роботи віднесено:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з нормативно-правовими документами, що відображають процес розвитку туризму.
3. Підготовка до семінарських занять.
4. Підготовка до проміжного та підсумкового контролю.
5. Самостійне опрацювання запропонованих питань, підготовка їх презентацій.

№	Назва теми	Термін
Змістовий модуль №1		
1	Періодизація розвитку туризму у вітчизняній та зарубіжній літературі	ЗМ 1
2	«Теорія дифузії» та її роль і місце у формуванні туризму	ЗМ 1
3	Збережені туристичні об'єкти Стародавнього Єгипту та їх використання на сьогодні	ЗМ 1
4	Зародження спортивного й розважального туризму в Стародавній Греції	ЗМ 1
5	Історико-архітектурний спадок Римської імперії	ЗМ 1
6	Значення морських подорожей у Стародавньому світі	ЗМ 1
7	Зародження та розвиток освітнього туризму	ЗМ 1
8	Формування основних паломницьких напрямів на території Середньовічної Європи	ЗМ 1
9	Зміни у сфері закладів розміщення та харчування в 15 столітті	ЗМ 1
10	Роль Великих географічних відкриттів у розвитку історії європейської культури	ЗМ 1
11	Відкриття Америки та її роль у туризмі даної епохи.	ЗМ 1
12	Перша навколосвітня подорож Ф. Магеллана, мотивація та наслідки для мандрівництва	ЗМ 1
13	Географічні відкриття голландців, їх роль у розвитку сфери гостинності на території Нового світу	ЗМ 2
14	Основні чинники появи туризму епохи Просвітництва та формування нових напрямів.	ЗМ2
15	Подорожі та географічні відкриття XVII – XVIII століть	ЗМ 2
16	Поява туризму та розвиток системи гостинності в XVII-XVIII ст.	ЗМ 2
17	Основні види та значення подорожей в епоху Просвітництва	ЗМ 2
18	Створення централізованої системи управління туризмом.	ЗМ 2
19	Розвиток туризму на Західноукраїнських землях	ЗМ 2

20	Розвиток системи закладів гостинності в Чернівцях у період Австро-Угорщини	ЗМ2
21	Туристсько-екскурсійна справа і краєзнавчий рух в період «українізації» (1923-1933 рр.) в Радянській Україні.	ЗМ 2
22	Основні напрями розвитку туризму, його види й форми України в післявоєнні роки.	ЗМ 2
23	Туристична галузь в Україні на рубежі ХХ-ХХІ ст.	ЗМ 2
24	Туризм в Україні як складова міжнародного туризму	ЗМ 2
25	Основні тенденції та перспективи розвитку туризму.	ЗМ 2

*Оцінка самостійної роботи входить до тематичного і підсумкового контролю.

4. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

1. пояснення, створення проблемної ситуації, бесіда, розповідь
2. методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, графічний, самоконтроль і самооцінка)
3. методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента)
4. електронне навчання на дистанційній платформі Moodle

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, які варто визначати за допомогою числової (відсоткової) шкали оцінювання знань і трансформувати в оцінку використовуваної рейтингової шкали у кількості балів, що виділяються для кожного запланованого результату навчання навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання за основними видами робіт – [завантажити >>>](#)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

6. Засоби оцінювання

- контрольні тестування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- модульні контрольні роботи.

7. Форми поточного контролю:

- усна відповідь;
- підготовка презентацій;
- тестування;

Контроль знань студентів базується на здійсненні поточного та підсумкового контролю з використанням таких способів діагностики, як семінарські й самостійні види робіт, тестування, письмове та усне опитування. Поточні види контролю здійснюються під час проведення семінарських та інших видів занять, самостійної роботи і мають на меті перевірку рівня володіння студентом матеріалу певної теми та може проводитись у формі тестових завдань по темах.

Форма підсумкового контролю – іспит, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом повного обсягу навчального матеріалу з дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і спрямований на перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретної роботи. Кількість передбачених балів за різні види робіт зазначені у силабусі, робочій програмі та оголошуються під час занять.

Модульна контрольна робота (тестові завдання різних форм) має на меті перевірку рівня засвоєння певного матеріалу, здатності осмислити зміст даної частини дисципліни, уміння письмово подати певний матеріал. Модульна контрольна №1 – 10 балів, модульна контрольна №2 – 10 балів (максимально).

Модульний контроль (сума балів за окремих змістовий модуль) виставляється на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля як сума оцінок отриманих на практичних заняттях, за самостійні роботи та модульну контрольну роботу. Загалом у модулі №1 – 30 балів (20 балів – практичні заняття, 10 балів – контрольна робота (з включенням тем самостійної роботи), модуль №2 – 30 балів (15 балів – виконання практичних робіт, 15 балів – контрольна робота).

Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі іспиту з врахуванням балів отриманих за два змістовні модулі. Іспит проводиться в тестовій формі і передбачає відповіді на питання теоретичного змісту (40 балів)

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та практична робота				Підсумковий модуль	Сума
Модуль №1		Модуль №2			
Теоретичний	Практичний	Теоретичний	Практичний		
10	20	15	15	40	100

Підсумкова максимальна оцінка з дисципліни – 100 балів. Це сума оцінок балів, одержаних за окремі форми навчальної діяльності студента. За два поточні модулі студент може отримати максимум 60 балів, інші 40 балів відводиться на підсумковий модуль (іспит).

8. Рекомендована література

Основна література

1. Заячук О., Брик С. І-907. Історія туризму : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 200 с.
2. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю., Посохов І. С. Історія туризму: навчальний посібник (для студентів спеціальності «Туризм»). Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2018. 372 с.
3. Кузишин А.В. Історія туризму: Навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2011. 316 с.
4. Устименко Л.М. Афанасьєв І.Ю. Історія туризму: Навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2017. 372 с.
5. Абрамов В.В., Тонкошкур М.В. Історія туризму: підруч. Харків : ХНАМГ, 2010. 294 с.

Допоміжна література

1. Григорович-Барський В. Мандрі по Святих місцях Сходу з 1723 по 1747 рік. К., 2000.
2. Історія розвитку туризму в Україні / Розвиток туристичного бізнесу регіону : Навч. посібн. /За ред. проф. Школи І.М. URL: https://tourlib.net/books_ukr/shkola1-2.htm
3. Кузишин А.В. З історії організації туристично-краєзнавчої роботи в Галичині (друга пол. ХІХ - поч. ХХ ст.) // Історія української географії. Тернопіль: Підручник і посібники, 2002. №. 5. С. 42-44.
4. Куций І.П. Українська науково-історична думка Галичини (1830-1894 рр.): рецепція національної історії. Тернопіль: Джура, 2006. 220 с.
5. Розвиток туризму в Україні: Зб. наук. ст. Київ, 1995.
6. Січинський В. Ю Чужинці про Україну. Вибір з описів подорожей по Україні та інших писань чужинців про Україну за десять століть. К., 1992.
7. Федорченко В.К., Костюкова О.М., Дьорова Т.А., Олексійко М.М. Історія екскурсійної справи в Україні: Навч. посібник. К.: Кондор, 2009. 166 с.
8. Федорченко В. К., Дьорова Т. А. Історія туризму в Україні: Навч. посіб. К., 2002.